

POLICY BRIEF | JANUAR 2026

Målrettede indsatser har potentiale for at hjælpe mange flere børn og unge, som læser dårligt

Andelen af elever, der ikke består dansk i 9. klasse, stiger. En del af dette handler om udfordrede læsefærdigheder. I PISA-undersøgelsen af læsning i 2022 scorede 19 % af de 15-årige under det grundlæggende og minimale niveau. Politisk er der afsat ekstra ressourcer til at løfte de fagligt svageste elever. I dette brief giver TrygFondens Børneforskningscenter forskningsbaserede anbefalinger til, hvordan man kan prioritere ressourcerne for at styrke læsefærdighederne hos børn og unge i skolen.

Læsning er en grundlæggende færdighed, der er en væsentlig forudsætning for både læring i dansk og andre af skolens fag og videre gennem uddannelsessystemet – og for at begå sig i hverdagen. Der har i den danske debat været meget fokus på børns og unges motivation, eller mangel på samme, for at læse. Men nyere forskning på området peger på, at det er muligt at lave en meget mere målrettet indsats overfor elever, som læser dårligt. Det handler nemlig om andet end blot læseglæde eller læsehad.

Hvem er de børn, som har brug for ekstra hjælp til at lære at læse?

Gennemsnitligt er der nogle ting, der kendetegner børn, der har svært ved at læse. Vi ved, at drenge i gennemsnit læser dårligere end piger, og vi ved også, at børn hvis forældre har ingen eller lav uddannelse, i gennemsnit læser dårligere end børn med højere uddannede forældre^{1,2}. Men disse karakteristika kan ikke alene forklare, hvilke børn, der har brug for ekstra hjælp. I et nyt arbejdspapir viser vi, at det er en dårlig idé at målrette indsatser til drenge eller børn af lavtuddannede forældre³. Dette er både fordi, der er mange drenge og børn af lavtuddannede, som læser godt, og piger og børn af højtuddannede, som har svært ved at læse. **Derfor anbefaler vi** at bruge læsetests til at identificere de børn, der har brug for hjælp.

ANBEFALINGER TIL PRIORITERING AF RESSOURCER:

- » Brug læsetests til at identificere børn, der har brug for hjælp til at blive gode læsere. Dette kan være gennem fx den nationale læsetest eller ordblindetesten.
- » Undersøg læsevanskelighedernes årsag hos de enkelte børn: Er der tale om afkodningsvanskeligheder, udfordringer med sprogforståelse eller manglende ihærdighed? Dette gør det nemmere at sætte ind med relevant hjælp.
- » Sæt ind med målrettede indsatser for børn, der er over, men tæt på grænsen for ordblindhed. De kan også have stor gavn af de tilgængelige værktøjer.
- » For børn, hvor hverken afkodning eller sprogforståelse er et problem, kan der vælges indsatser, som fokuserer på at styrke ihærdigheden.
- » Brug undervisning i små grupper – dette er generelt set den mest effektive måde at løfte fagligt udfordrede elever.

Læsning er ikke bare at kunne sætte bogstaver sammen til ord

Der kan være flere årsager til læsevanskeligheder. For at kunne målrette hjælpen bedst, er det derfor væsentligt at identificere roden til vanskelighederne hos det enkelte barn. Traditionelt har læseforskning vist, at to færdigheder er nødvendige for at kunne læse og forstå tekster: *afkodning og sprogforståelse*^{4,5}. Afkodning forstås som evnen til at sætte bogstaver sammen til ord, mens sprogforståelse er evnen til at forstå de enkelte ord og til at forstå dem i den sammenhæng, de indgår i. I et nyt arbejdspapir med analyser af alle danske folkesko-

leeelever har vi desuden fundet, at også elevernes *ihærdighed* (målt i 4. klasse) spiller en rolle og kan hjælpe med at forudsige, hvilke elever, der har sværere ved at læse helt op til fire år senere⁶. Vi bruger betegnelsen *ihærdighed* for det engelske *conscientiousness*, der er et karaktertræk, der dækker over at være organiseret, pligtopfyldende og vedholdende.

Afkodning: Ordblindetest virker, men gule børn skal støttes mere

Da ordblindhed er defineret ved afkodningsvanskeligheder⁷, er ordblindetesten et veletableret redskab til identifikation af børn med afkodningsvanskeligheder.

I et studie på baggrund af danske register- og testdata finder vi, at elever, der identificeres som ordblinde, har betydelig gavn af den støtte, de får⁸. Anderledes ser det ud for de elever, der i folkeskolens standardiserede ordblindetest scorer lige over grænseværdien for en diagnose og derfor ikke får adgang til samme målrettede støtte. Denne gruppe af børn indgår i den større gruppe af børn, der i den offentlige debat kaldes for de "gule børn". Elever, der lige netop diagnosticeres som ordblinde, klarer sig således i gennemsnit 0,17 standardafvigelser bedre i de nationale læsetests end ellers sammenlignelige elever, der scorer lige over grænsen. Derudover opnår de 0,63 karakterpoint højere karakter i læsning ved folkeskolens afgangsprøve og et 0,25 karakterpoint højere samlet gennemsnit ved afgangsprøverne. Vigtigst er det, at disse elever i højere grad fortsætter i uddannelse efter folkeskolen og dermed sjældnere ender i den såkaldte restgruppe.

Det er vigtigt at huske, at ordblindhed findes i mange grader, og at man ikke enten er ordblind eller ej. På den baggrund **anbefaler vi**, at der udvikles og iværksættes målrettede indsatser for de "gule børn", der ikke diagnosticeres med ordblindhed og derfor ikke modtager støtte i dag. Samtidig **anbefaler vi** systematisk at kortlægge, om deres læsevanskeligheder har rod i andre underliggende forhold, herunder sprogforståelse eller ihærdighed.

Sprogforståelse: Et overset indsatsområde i skolen?

For at være en god læser er det ikke nok at kunne sammensætte bogstaver til ord – man er også nødt til at kunne forstå betydningen af det, man læser. Det er derfor essentielt for at blive en god læser, at man har en god sprogforståelse. I flere studier blandt børn i danske vuggestuer og børnehaver har vi vist, at man kan arbejde systematisk med at øge børns ordforråd og sprogforståelse^{9, 10, 11}.

På skoleområdet findes der international forskning i at øge børns sprogforståelse, mens der er begrænset forskning i en dansk kontekst^{12, 13}. For at øge vores viden om dette, arbejder vi i et nyt forskningsstudie med indsatsen Vi lærer sammen Indskoling, der fokuserer på at øge sprogforståelse hos børn i skolen. **Vi anbefaler**, at man arbejder bevidst med sprogforståelse, samt at man deltager i projekter med sprogforståelse i fokus, så vi kan blive klogere på, hvordan vi bedst hjælper skoleelever, hvor manglende sprogforståelse er den største barriere for at blive gode læsere.

Ihærdighed: Man bliver en bedre læser af at læse mere

Vi kan se, at nogle danske børn har fine afkodningsegenskaber og en god sprogforståelse, men alligevel har svært ved at forstå de tekster, de læser. Meget tyder på, at nogle af disse børn er kendetegnede ved en lav grad af ihærdighed⁶. En årsag til, at ikke-faglige færdigheder, såsom ihærdighed, har betydning, kan handle om, at man bliver en bedre læser af at læse mere – og at man omvendt ikke forbedrer sig, hvis man undlader at læse, måske fordi man har svært ved det.

International forskning viser, at det er muligt at styrke børns ikke-faglige færdigheder med målrettede indsatser¹⁴. Den viser dog også, at det kan være en svær ting at gøre i praksis, og man skal derfor vælge og designe indsatser af den karakter med omhu^{15, 16}.

I en dansk kontekst har vi undersøgt indsatsen READ, der understøtter, at børnene får læst mere derhjemme, og dermed får mere træning og øvelse i at læse. Indsatsen har generelt positive effekter – også for drenge og børn af lavtuddannede forældre¹⁷. **Derfor anbefaler vi** at sætte ind med indsatser, der styrker ihærdighed for børn med læsevanskeligheder og lav grad af ihærdighed. **Desuden anbefaler vi** for fagligt udfordrede elever generelt, at man benytter undervisning i små grupper (på op til fem elever), da forskning viser, at denne type undervisning er den mest effektive til at løfte disse elever^{18, 19}. ■

KONTAKT

Professor Simon Calmar Andersen
Trygfondens Børneforskningscenter
Aarhus Universitet
simon@ps.au.dk // +45 87 16 57 25

Se referencer på næste side.

Læs mere på
childresearch.au.dk/policy-briefs

Referencer

1. Fougst, S. S., Neubert, K., Kristensen, R. M., Gabriellsson, R., Molbæk, L., & Kjeldsen, C. C. (2023). Danske elevers læsekompetence i 4. klasse: Resultater af PIRLS-under-søgelsen 2021.
2. Christensen, Vibeke Tornhøj, Beuchert, Louise & Rasmussen, Daniel (2023). PISA 2022 Hovedrapport, VIVE
3. Andersen, S. C., Houmark, M. A., & Nielsen, H. S. (2025). Gaps in Growth Curves. Working paper. Tryg-Fondens Børneforskningscenter. [Link til artikel](#).
4. Gough, P. B., & Tunmer, W. E. (1986). Decoding, Reading, and Reading Disability. *Remedial and Special Education*, 7 (1), 6–10
5. Hoover, W. A., & Tunmer, W. E. (2022). The Primacy of Science in Communicating Advances in the Science of Reading. *Reading Research Quarterly*, 57 (2), 399–408.
6. Andersen, S. C., Houmark, M. A., & Nielsen, H. S. (2025). Conscientiousness and The Simple View of Reading. Working paper. TrygFondens Børneforskningscenter. [Link til artikel](#).
7. Lyon, G. R., Shaywitz, S. E., & Shaywitz, B. A. (2003). A definition of dyslexia. *Annals of dyslexia*, 53(1), 1-14.
8. Nielsen, S. and K. Ibsen (2023). The Effect of Supporting Children with Dyslexia. In K. Ibsen, *Essays in Economics of Education*, chap. 4. PhD dissertation, Aarhus University.
9. Bleses, D., Trecca, F., Højen, A., Justice, L., Slot, P., & Purtell, K. (2025). Effects of an Infant/Toddler Intervention at 1-Year Follow-Up: Sustained Impacts to Preschool Entry. *Educational Researcher*, 54(1), 21–33.
10. Bleses, D., Jensen, P., Slot, P., & Justice, L. (2020). Low-cost teacher-implemented intervention improves toddlers' language and math skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 53, 64–76.
11. Bleses, D., Dale, P. S., Justice, L., Højen, A., Vind, B. D., & Jiang, H. (2021). Sustained effects of an early childhood language and literacy intervention through second grade: Longitudinal findings of the SPELL trial in Denmark, *PLOS ONE*, 16(10), e0258287
12. Bleses, D., Hvidman, C., Munkedal, S., & Højen, A. (2018). Elever med svage kompetencer i sprog og læseforståelse: Forskningskortlægning af effektive indsatser, risikofaktorer og sammenhænge med anden læring. Rapport udarbejdet for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.
13. Petersen, D. K., Poulsen, M., & Christensen, R. V. (2022). Forskningskortlægning af indsatser for elever med sprogforståelsesvanskeligheder. Nationalt Videnscenter for Læsning
14. Alan, S., Boneva, T., & Ertac, S. (2019). Ever failed, try again, succeed better: Results from a randomized educational intervention on grit. *The Quarterly Journal of Economics*, 134(3), 1121-1162.
15. Gazmuri, C. (2025). Can growth mindset interventions improve academic achievement? A structured review of the existing evidence. *Review of Education*, 13(2), e70066.
16. Durlak, J. A., Mahoney, J. L., & Boyle, A. E. (2022). What we know, and what we need to find out about universal, school-based social and emotional learning programs for children and adolescents: A review of meta-analyses and directions for future research. *Psychological Bulletin*, 148(11-12), 765.
17. Andersen, S. C., & Nielsen, H. S. (2016). Reading intervention with a growth mindset approach improves children's skills. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(43), 12111–12113.
18. Dietrichson, J., Filges, T., Klokke, R. H., Viinholt, B. C., Bøg, M., & Jensen, U. H. (2020). Targeted school-based interventions for improving reading and mathematics for students with, or at risk of, academic difficulties in Grades 7-12: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 16(2), e1081.
19. Dietrichson, J., Filges, T., Seerup, J. K., Klokke, R. H., Viinholt, B. C., Bøg, M., & Eiberg, M. (2021). Targeted school-based interventions for improving reading and mathematics for students with or at risk of academic difficulties in Grades K-6: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 17(2), e1152.